

med undersøgelseskommissioners nedsættelse og fastsættelse af deres kommissorium er ikke behandlet i beretningen. Spørgsmålet har været drøftet under lovforslagets behandling i Folketinget samt under udvalgsbehandlingen. Disse drøftelser danner grundlag for ændringsforslag nr. 1 (2. pkt.) og 2 og bemærkningerne hertil. Der henvises i øvrigt til den samtidig fremsatte betænkning og indstilling om ændring af Folketingets forretningsorden, hvorefter der indsættes et nyt kapitel XVIII (§§ 54-60) om spørgsmål vedrørende ministeransvar.

Bemærkninger til nogle af lovforslagets bestemmelser:

Nogle af lovforslagets bestemmelser giver anledning til nogle bemærkninger fra udvalget – ud over bemærkningerne til de enkelte ændringsforslag:

Til lovforslagets §§ 2 og 4

I drøftelserne i Nordskov-udvalget og i den påfølgende debat, også i Folketingets Udvalg for Forretningsordenen, har der været peget på, at det bør modvirkes, at kommissionsindstillinger får, hvad der er betegnet som en slags »domsvirkning«.

Udvalget tilslutter sig Nordskov-udvalgets flertalsopfattelse, hvorefter dommere vel ikke altid skal være, men kan være medlemmer af undersøgelseskommissionen.

Vigtig med hensyn til det ovennævnte problem er opfattelsen af den nærmere karakter af kommissionens opgave efter lovforslagets § 4. Den centrale bestemmelse er stk. 1, hvorefter undersøgelseskommissioner aldrig kan tillægges dømmende myndighed. Kommissionens opgave er således alene at tilvejebringe og fremlægge det materiale, som kan danne grundlag for andre myndigheders afgørelse af, om sagen bør fremmes til en ansvarsafgørelse, det vil navnlig sige Folketingets afgørelse om politisk ansvar eller rigsretstiltale, vedkommende ministers eller styrelseschefs afgørelse om rejsning af disciplinærsag mod embedsmænd og den sædvanlige anklagemyndigheds afgørelse om tiltale til straf.

Det materiale, der tilvejebringes og fremlægges af kommissionen, vil altid omfatte en undersøgelse af og en redegørelse for det relevante faktiske begivenhedsforløb (§ 4, stk. 2). Undersøgelseskommissioner kan herudover få til opgave at foretage retlige vurderinger til belysning

af, hvorvidt der foreligger grundlag for at søge bl.a. embedsmænd draget til ansvar (§ 4, stk. 4).

Udvalget lægger i denne forbindelse afgørende vægt på følgende udtalelse i Nordskov-udvalgets betænkning (s. 114-115) og lovforslagets bemærkninger (s. 11): »Kommissionens retlige vurderinger, herunder bevisvurderinger, bør - også under hensyn til, at de ikke hviler på en kontradiktorisk proces - formuleres forsigtigt og markere kommissionens begrænsede funktion. Naturligvis skal de retlige vurderinger, kommissionen måtte foretage, vedrøre spørgsmål om rækkevidden af relevante retsregler (fortolkning/udfyldning) og spørgsmål vedrørende faktiske forholds subsumption under de relevante retsregler. Men undersøgelseskommissionens opgave er ikke at »afgøre« disse spørgsmål. Og hvis de nævnte spørgsmål giver anledning til tvivl, er undersøgelseskommissionens opgave - i stedet for at tage stilling til spørgsmålene - at præsentere tvivlen og beskrive, hvorpå den beror.«

I det hele må der lægges vægt på, at undersøgelseskommissioners indstillinger formuleres således, at de bliver egnede til at fungere som et fyldestgørende arbejdsgrundlag for overvejelserne hos de myndigheder, der skal benytte indstillingerne i det videre sagsforløb.

Under hensyn til, at også kommissionens bevisvurdering – som nævnt ovenfor – bør formuleres forsigtigt, foreslår udvalget, at formuleringen i § 4, stk. 2, om, at kommissionen »kan få til opgave at undersøge og klarlægge et faktisk begivenhedsforløb«, ændres til »... undersøge og redegøre for et faktisk begivenhedsforløb«, jf. ændringsforslag nr. 3 nedenfor.

Til lovforslagets § 21 og § 22, stk. 2 og 3

Efter lovforslagets § 21 vil den person, hvis forhold undersøges, som helt overvejende hovedregel have en bisidder. Efter stk. 1 har han ret til selv at vælge en bisidder, og gør han ikke det, kan undersøgelseskommissionen efter stk. 2 bestemme, at han skal have en bisidder.

Bisidderen har efter § 22, stk. 2, ret til aktindsigt i det materiale, der indgår i undersøgelsen, og - med visse begrænsede undtagelser - efter § 22, stk. 3, ret til at udlevere materialet til sin klient eller på anden måde at gøre klienten bekendt med materialets indhold.

Selv om det ikke er anført udtrykkeligt i de nævnte bestemmelser, er det en selvfølge, at der